

505.

На основу члана 11 став 3 Закона о заштити ваздуха („Службени лист ЦГ", број 25/10), Влада Црне Горе на сједници од 8.јула 2010. године, донијела је

**УРЕДБУ
О УСПОСТАВЉАЊУ МРЕЖЕ МЈЕРНИХ МЈЕСТА ЗА ПРАЋЕЊЕ КВАЛИТЕТА
ВАЗДУХА**

Предмет

Члан 1

Овом уредбом утврђују се зоне квалитета ваздуха у Црној Гори, критеријуми за одређивање локација мјерних мјеста и минималног броја мјерних мјеста, смањивање броја мјерних мјеста, број и распоред мјерних мјеста, њихова намјена и карактеристике и врсте загађујућих материја чије се концентрације прате за свако мјерно мјесто појединачно.

Зоне квалитета ваздуха

Члан 2

Територија Црне Горе разграничава се на зоне квалитета ваздуха у складу са Прилогом 1 који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни дио.

Зоне квалитета ваздуха из става 1 овог члана, одређене су прелиминарном процјеном квалитета ваздуха у односу на границе оцјењивања загађујућих материја на основу доступних података о концентracијама загађујућих материја и моделирањем постојећих података.

Границе зона квалитета ваздуха подударају се са спољним административним границама општина које се налазе у саставу тих зона у складу са Прилогом 1.

Значење израза

Члан 3

Изрази употребљени у овој уредби имају сљедеће значење:

1) **градско подручје** је изграђено урбанизовано подручје, у којем нема неизграђених подручја осим градских паркова;

2) **приградско подручје** је подручје чија је густина изграђености мања од градског подручја у којем има неизграђених подручја (пољопривредно земљиште, шума, и сл.), као и насеље које није повезано са градским подручјем;

3) **рурално подручје** је неизграђено подручје (шума, пољопривредно земљиште и сл.);

4) **мјерно мјесто за мјерење загађења које потиче од саобраћаја** је мјерно мјесто на којем се врши мјерење степена загађења ваздуха који доминантно потиче са оближњих саобраћајница;

5) **мјерно мјесто за мјерење индустријског загађења** је мјерно мјесто на којем се врши мјерење степена загађења који доминантно потиче из индустријских извора, или са индустријског подручја са вишеструким изворима загађења;

6) **мјерно мјесто за мјерење позадинског загађења** је мјерно мјесто које није под директним утицајем извора загађења, на којем се врши мјерење утицаја загађења ваздуха из свих извора који се у односу на мјерно мјесто налазе супротно од смјера вјетра;

7) **горња граница оцјењивања** је прописани ниво испод кога се оцјењивање квалитета ваздуха може вршити комбинацијом мјерења и метода моделирања и/или индикативног мјерења;

8) **доња граница оцјењивања** је ниво испод којег се методе моделирања и објективне процјене могу користити као искључиви извор података за оцјењивање квалитета ваздуха;

9) **ЕМЕП** је програм сарадње за праћење и процјену прекограничног преноса загађујућих материја у ваздуху на великим удаљеностима у Европи;

10) **прекурсори озона** су супстанце које доприносе стварању приземног озона.

Врсте мјерних мјеста

Члан 4

Врсте мјерних мјеста у државној мрежи одређују се на основу карактеристика ширег подручја на којем се налази мјерно мјесто (градско, приградско и рурално) и намјене мјерења, ради процјене индустријског, позадинског, или загађења које потиче од саобраћајница.

Локације мјерних мјеста

Члан 5

Локације за постављање мјерних мјеста за мјерење концентрација сумпор-диоксида, азот-диоксида и азотних оксида, суспендованих честица (ПМ₁₀ и ПМ_{2,5}), олова, бензена, угљен-моноксида, бензо(а)пирена, арсена, кадмијума и никла у ваздуху одређују се на основу критеријума из чл. 6 и 7 ове уредбе.

Критеријуми за одређивање локација мјерних мјеста за праћење квалитета ваздуха ради заштите здравља људи

Члан 6

Мјерна мјеста за праћење квалитета ваздуха, ради заштите здравља људи постављају се за прикупљање података о:

- подручјима унутар зона гдје се појављују највише концентрације загађујуће материје којима је становништво изложено директно или индиректно, у временском периоду који је значајан у односу на период усредњавања за поједине граничне вриједности квалитета ваздуха (сатна, дневна и годишња);

- степену загађења у другим подручјима унутар зона која су репрезентативна за изложеност цјелокупног становништва и

- таложењу тешких метала и полицикличних ароматичних угљоводоника који указују на индиректну изложеност становништва загађењу путем ланца исхране.

Мјерна мјеста се постављају тако да узорак ваздуха буде репрезентативан за квалитет ваздуха на ширем подручју, најмање 250m x 250m на мјестима гдје се мјери индустријско загађење и најмање у дужини од 100m на прометним саобраћајницама.

Мјерна мјеста за мјерење позадинског загађења у градским подручјима постављају се тако да узорак ваздуха буде репрезентативан за подручје од неколико квадратних километара, тако да на ниво загађења утиче укупно загађење из свих извора који се у односу на мјерно мјесто налазе супротно од смјера вјетра.

Мјерна мјеста за процјену нивоа позадинског загађења у руралним подручјима постављају се на удаљености од најмање 5 km од индустријских извора загађења ваздуха.

Мјерна мјеста треба да буду, гдје год је то могуће репрезентативна за сличне локације које нијесу у њиховој непосредној близини.

Квалитет ваздуха у односу на граничне вриједности успостављене ради заштите здравља људи не оцјењује се: у ненасељеним подручјима и у подручјима гдје јавност нема приступа, у фабричким круговима, или индустријским постројењима.

Критеријуми за одређивање локација мјерних мјеста за праћење концентрација озона ради заштите здравља људи

Члан 7

Локације мјерних мјеста за мјерење концентрација озона одређују се на основу критеријума датих у Прилогу 2 који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни дио.

Критеријуми за одређивање минималног броја мјерних мјеста за праћење загађујућих материја

Члан 8

У зонама гдје су мјерења на фиксним мјерним мјестима једини извор података о загађењу ваздуха, минималан број мјерних мјеста за мјерења концентрације сумпор-диоксида, азот-диоксида, суспендованих честица (ПМ₁₀ и ПМ_{2,5}), олова, бензена и угљен- монооксида у ваздуху дат је у Прилогу 3 који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни дио.

За мјерење концентрације тешких метала и полицикличних ароматичних угљоводоника поставља се:

- најмање једно мјерно мјесто за мјерење позадинског загађења у урбаном подручју, (арсен, кадмијум, никл и бензо(а)пирен);

- најмање једно репрезентативно мјерно мјесто за индикативно мјерење позадинског загађења од тешких метала, полицикличних ароматичних угљоводоника и укупне гасовите живе у ваздуху, без обзира на ниво концентрације, као и живе, тешких метала и полицикличних ароматичних угљоводоника у укупним таложним материјама и

- најмање једно посебно мјерно мјесто за мјерење концентрације бензо(а)пирена, као индикатора за процјену утицаја саобраћаја на квалитет ваздуха.

За мјерење концентрација суспендованих честица ПМ_{2,5} тешких метала и полицикличних ароматичних угљоводоника и суспендованих честица ПМ₁₀ фиксним мјерењем, може се користити исто мјерно мјесто.

Однос између укупног броја мјерних мјеста за ПМ_{2,5} и ПМ₁₀ треба да буде највише 2:1.

Однос између укупног броја мјерних мјеста за мјерење позадинског загађења у градским подручјима и мјерних мјеста за мјерење загађења које потиче од саобраћаја треба да буде највише 2:1.

Праћење квалитета ваздуха на мјерним мјестима за мјерење позадинског загађења у руралним подручјима врши се у координацији са ЕМЕП програмом.

Критеријуми за одређивање минималног броја мјерних мјеста за озон

Члан 9

У зонама гдје су мјерења на фиксним мјерним мјестима једини извор података о концентрацијама озона у ваздуху, минималан број мјерних мјеста дат је у Прилогу 4 који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни дио.

Концентрације прекурсора озона мјере се најмање на једном мјерном мјесту у приградском подручју.

Азот-диоксид се мјери на минимално 50% мјерних мјеста гдје се врше мјерења концентрације озона.

Мјерења на фиксним мјерним мјестима из става 1 овог члана врше се непрекидно, осим на мјерним мјестима за мјерење позадинског загађења у руралним подручјима, гдје се могу примијенити и друге методе мјерења.

Критеријуми за одређивање локација и минималног броја мјерних мјеста за праћење квалитета ваздуха ради заштите вегетације и природних екосистема

Члан 10

Мјерна мјеста за праћење квалитета ваздуха ради заштите вегетације и природних екосистема постављају се на удаљености од 5km од градских насеља, индустријских постројења и најпрометнијих саобраћајница.

Ради праћења концентрација озона, сумпор-диоксида и азотних оксида ради заштите вегетације поставља се најмање једно мјерно мјесто на територији Црне Горе.

Позадинска мјерења у руралним подручјима

Члан 11

За мјерење позадинског загађења ваздуха на територији Црне Горе и испитивања могућег удјела прекограничног загађења ваздуха поставља се једно мјерно мјесто у руралном подручју.

Мјерно мјесто из става 1 овог члана служи за прикупљање података о укупној масеној концентрацији суспендованих честица ПМ_{2,5} и њиховог хемијског састава који укључује најмање анализу: SO₄²⁻Na⁺, NH₄⁺, Ca²⁺, елементарног угљеника, NO₃⁻, K⁺, Cl⁻, Mg²⁺ и органског угљеника.

На мјерном мјесту из става 1 овог члана врше се мјерења према ЕМЕП програму у складу са Прилогом 5 који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни дио.

Мрежа мјерних мјеста за праћење квалитета ваздуха

Члан 12

Распоред и број мјерних мјеста унутар зона, њихова намјена и врсте загађујућих материја чије се концентрације прате на тим мјерним мјестима дате су у Прилогу 6 који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни дио.

Мјерна мјеста за мјерење индустријског загађења

Члан 13

Мјерна мјеста за мјерење индустријског загађења постављају се у смјеру вјетра у односу на извор загађења у најближем насељеном подручју.

Уколико је позадинска концентрација загађења непозната, поставља се још једно мјерно мјесто на главном смјеру вјетра.

Критеријуми за смањивање броја мјерних мјеста

Члан 14

У зонама гдје се подаци добијени фиксним мјерењем комбинују са подацима добијеним математичким моделирањем и/или индикативним мјерењем, број мјерних мјеста може се смањити до 50%, уколико допунске методе оцјењивања пружају довољно података о квалитету ваздуха.

Постављање мјерног инструмента

Члан 15

Мјерни инструменти постављају се тако да:

1) проток ваздуха око отвора мјерног инструмента мора да буде слободан у распону од најмање 270°, без препрека које би могле утицати на струјање ваздуха (на удаљености од неколико метара од зграда, балкона, дрвећа и других препрека);

2) отвор мјерног инструмента мора да буде на висини између 1,5m (зона удисања) и 4m изнад тла, а за више позиције (до 8m), постављање на већу висину може бити прикладно уколико је мјерно мјесто репрезентативно за шире подручје;

3) отвор мјерног инструмента којим се мјери концентрација озона посебно мора бити удаљен од димњака котлова и инсинератора и сличних извора и најмање 10m од најближе саобраћајнице;

4) на мјерним мјестима за мјерење загађења које потиче од саобраћаја морају да буду удаљени 25m од већих раскрсница, бар 4m од центра најближе саобраћајне траке и највише 10m од ивичњака коловоза;

5) испуст мјерног инструмента поставља се тако да се избјегне циркулација испуштеног ваздуха према улазном отвору, и

6) отвор мјерног инструмента не треба постављати у непосредној близини извора загађења да би се избјегло директно узорковање емисија неизмијешаних са спољним ваздухом.

Техничка средства, инструменти, уређаји и објекти намијењени за праћење квалитета ваздуха морају бити заштићени од оштећења или уништења.

Ступање на снагу

Члан 16

Ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу Црне Горе“.

Број: 03-6037

Подгорица, 8. јула 2010. године

Влада Црне Горе

**Предсједник,
Мило Ђукановић, с.р.**